

Durmuş Hocaoğlu

Laiklik/Laisite, Laisizm/Laikçilik ve “Savaş”

Yeniçağ, “Analiz”, 04 Şubat 2008, Pazartesi., s.07
“Analiz” Sıra No: 620; 2008-011; Şubat-03

YENİÇAĞ

Laiklik ve çok kere - ve yine çok kere de yanlışlıkla - onun müterâdifi olarak kullanılan ve fakat Laiklik ile ortak noktaları bulunmakla berâber daha geniş bir anlam çeperine sâhip ve hayli farklı yanları da bulunan, daha teknik bir felsefî terim olan Sekülerlik, veya bizde yerleşmiş yanlış kavramlandırma (*misconception*) ile “Din-Devlet İlişkileri”, ana yurdu olan Batı’daki daha sahîh ve daha sıhhatli ve aslî kavramıyla “Kilise-Devlet İlişkileri”, üzerinde en fazla çalıştığım, ancak, paradoksal olarak, gazete yazılarımda en az temas ettiğim spesifik mevzûlardan olmuştur. Aslında bilenin de bilmeyenin de köpür-köpür konuştuğu bu gulgule ortamında tam da zamânı; ancak, bir müddetten beri kendime koyduğum perhizimi muvakkaten bozup, Lizbon Antlaşması vesilesiyle üstüste onbeş bölümde zorbelâ kapatabildiğim bir yazı dizisinin hemen akabinde yeni bir tefrikaya daha başlamak niyetinde değilim; değilim ama, yine de hiç olmazsa münâsip bir-iki adet yazmadan geçmek niyetinde de değilim.

*

**

Evet: Gündemimiz yine bermûtad Laiklik. Türkiye’nin bir kısmı ayakta; hacimlerinden fazla gürültü yaparak aynı nakaratı tekrarlıyorlar: Laiklik elden gidiyor!

Laiklik ne imiş ve niçin elden gidiyor(muş)?

Suâlin ilk faslı üzerinde yine pek öyle durmayacağım; bir başlarsam kaç bölümlük dizi olur ben de bilemem çünkü; ama yine de birkaç şey hâtırlatmadan geçmemek lâzım.

Teknik detayı ayrı bir fasıl; on yazı dizisi bile kesmeyeceği için kısdan gidecek olursak, Laiklik (*Laïcité*) denen şey, en radikal ve fanatik yandaşları Laikçiler (Laisistler) tarafından, Niyazi Berkes’in aşağıdaki tanımlamasıyla anlaşıldığı sürece bu ülkenin iki yakasının bir araya gelemeyeceğini idrâk etmemek için vasat altı bir zekâdan bile daha azı gerekir[1]:

“... çağdaşlaşma konusunda asıl sorun, kutsal sayılan alanın (yâni din’in - D.H.) ekonomik, teknolojik, siyasal, eğitsel, cinsel, bilgisel yaşam alanlarında daralması, etkisizleşmesi sorunudur. Bu alanın (hiç değilse bazı kişilerin) hemen-hemen hiç inmesi (din alanının kamudan tamamen silinip atılması - D.H.) eğilimi olduğu için, buna karşı olanlar “gerici” adını hak ederler. Bu nitelikle başını kaldırdığı, ya da “dur, olamaz” diye kolunu kaldırdığı zaman başka çeşitten bir **savaş** başlar. Bu savaş artık ileri-geri savaşı değil, din-devlet savaşı olur. İlerleme ve gelişme ile tutma ve dengeleme gibi iki amacı gerçekleştirme çabası biçimini alır. Hattâ kimi zaman halk-devlet arası çatışma, aydın-yobaz arası çekişme ya da dengeleşme, millet-devleti, millet-toplumunu olma biçimine de girer.”

Yâni dine hiçbir şekil ve sûrette hiçbir yer olmaz, olamaz – kişinin en mahrem yanı olan cinsî hayatı bile –; hattâ hemen-hemen “hiç”e inmelidir, yok edilmelidir yâni. Buna karşı çıkarsanız “gerici”olursunuz yoksa; hattâ “ne oluyor, yâhû” bile diyemezsiniz, elinizi de kaldıramazsınız, kolunuzu da; yoksa “**savaş**” başlar!

Bir akademisyenin kullandığı terim bu: **Savaş!**

Savaş; çok güzel!

“Savaş” nedir peki?

Harp literatürünün filozof askeri Clausewitz’in tanımıyla söylersek[2]:

“Savaş, çok genişletilmiş bir düellodan başka bir şey değildir./.../ O halde **savaş, düşmanı irademizi kabule zorlamak için bir kuvvet kullanma eylemidir.**”

Dini her yerde etkisizleştirmekten, silmekten-süpürmekten, kökünü kazırmaktan; din adına ve/veya din için elini kaldıranın elini, kolunu kaldıranın kolunu kolunu kırmaktan, başını kaldıranın başını koparmaktan; çok genişletilmiş bir düellodan, “**düşman**”dan, düşmana irâdeyi “**zor ile**” kabûl ettirmekten, yâni “**Savaş**”tan bu kadar pervâsızca, bu kadar kabaca meydan okuyarak söz etmek....

Çok iyi gidiyor.

Devam edelim bakalım.

[1] Niyazi Berkes., *Türkiye’de Çağdaşlaşma.*, Doğu-Batı Yayınları., İstanbul Matbaası., İstanbul, Tarihsiz (Tahminen 1990)., s.21

[2] Carl von Clausewitz., *Savaş Üzerine (Vom Krüge).*, Birinci Cilt, Birinci Kitap, Birinci Bölüm, Madde: 2., Türkçeye Çeviren: H. Fahri Çeliker., Özne Yayınları., İstanbul, 1999., s.20



İki savaşçı:

Niyazi Berkes (1908-18 Aralık 1988) ve
Carl von Clausewitz (1 Temmuz 1780-16 Kasım 1831)

